

„Narodni list“ izlazi svake četvrtke poslije podne.

Cijena mu je za godinu 8 kruna, za poljake 4 kruna, pojedini broj 6 helera.

Za inostranstvo plaća se po sebiho poštarijina.

Nijedna uplata ne vrijedi ako nije učinjena izravno upravi lista.

Narodni list.

Za oglaš plaća se 12 fil. po redu, za više puta po pogodbi.

Oglasi ključ se na uredništvo lista.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Voloskom.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefunkcionalni listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tlo bez kosti!“

Br. 24.

Volosko-Opatija, u četvrtak 16. junija 1904.

God. IV.

Pogibeljne teorije o izmirenju.

Kad su ono do nas doprli prvi glasi o nekom zbliženju Hrvata i Talijana u Dalmaciji, bilo nam je, kao da nas je neko polio mrzom vodom. Sndili smo mi pri tom ovako: Naši su ljudi bili od vjekada dobri ljudi. Njihovo blago srce toplo je i meko, a tolika toplota i mekoća radjaju obično krajnjom lakovjernosti. I u istini, naši su ljudi vanredno lakovjerni, prelakovjerni. Nama je dostatna jedna lijepa riječ, jedan umilniji pogled, i mi se već svi raztapamo, mi već i srcem i dušom pripadamo onom, koji nas je onako blago nagovorio i pogledao onako umilno. Tako je bilo i prigodom onog časovitog zbliženja među Hrvatima i Talijanima u Dalmaciji. Dosta bijaše da Talijani — lukavci i licumjerci — izlazu jednu malo pravedno po Hrvate, a to je cijela Dalmacija udarila u talambase, u slavu i lasku nekošnjim bahatim, sada naravno nemoćnim nametnicima. To već nije izgledalo kao kakav sporazum ili zbliženje, već pravo pravcato stopljenje dviju narodnosti.

Ta ideja bila je kadšto pomućena jednim sitnim trnom: pitanjem Istre. No i takovu, nekuda nepriličnu misao, ubrzo bi raztjerala vjera i veliko pozudanje, što ga naša dobra i meka srca postavljala u pravednost „della magnanimita nazione“.

Palo je tom prigodom za nas Istrane svakojakih rieči, a razpravljalo se o nekoj teritorijalnoj razdiobi, već se opredijeljavale odnosne granice itd. itd. Mi smo samo od vremena do vremena plaho upozorivali naše ljude, neka se ne prepuštaju prevellikim nadama. Talijani su u sreću isti kao što su i prije bili, oni — politički skoroejivici — gledaju u duši i gledat će do vieka na nas kao na nešto daleko niže, i da ako su se oni sada časovito primirili, to dolazi od tuda, što su im se njihova dojakojnja, dobra i vjerna braća Niemci ponekle zamjerili, ali to da će proći — jedna sitna univerza i mir će biti utačen — a Hrvati će ostati s dugim nosom itd. itd.

Plahe su bile te primjedbe, a obzirom na njihov izvor, recimo pravo i prečedne, pa im se zato nije podavala nikakva važnost. I tako nama nije preostalo drugo van da i nadalje stropimo nad sudbinom naše zemlje, dok nas se je s druge strane hvatao sve to veći strah i bojazan, da bismo od časa do časa mogli ostati u našoj borbi osamljeni, zapušteni i zaboravljeni.

Nego tu nam je i nehote došao u pomoć talijanski zastupnik Cleva sa svojom izjavom, da će najme u Istri zavladata mir, ali samo pod uvjetom, ako mi svi priznamo talijanstvo ovih krajeva.

Ta nas je bezočna izjava obveselila radi svoje iskrenosti. Mi smo napokon zadobili u ruke oružje, s kojim smo se mogli braniti proti lakovjernosti i neograničenom pouzdanju mnoge naše braće. Nego to pouzdanje u častan mir s Talijanima je sve većma slabilo. Za Clevinom sledile su izjave drugih Talijana, od kojih su neki, kao profesor Mussafia, nazvali zbliženje Talijana i Hrvata „un connubio“. Lopovluk Talijana tjerao i dalje svoje; gajenje i tlačenje našega biednoga naroda ostalo je i nadalje na dnevnom redu i tako je pomalo stalo pucati pred očima i našoj braći u Dalmaciji, i ona uzela, da se polako trga iz maloga letarga, u koji ju uljuljala griješna idila — hrvatsko-talijanski trenučani konubij.

Sada je pako i dalmatinskim Talijanima dodijalo ono licumjerno pretvaranje, pa su u ovo zadnje vrijeme na novo dali maha svojoj zvjerskoj mržnji protiv svega, što je hrvatsko i slavensko. Rusko-japanski rat dao im za to povoda, te oni u raznim problematičnim neuspjesima ruskim na dalekom Istoku vide već propast svih Slavena u obće, Hrvata napose.

Sad se valjda otvorile oči i posljednjem našem lakovjerniku. Mi s Talijanima ne možemo nikud, oni su naši zakletti neprijatelji, i njihova je pogibelj za nas mnogo veća i neposrednija nego li je ona njemačkoga „Dranga“, koji, mimogred budi rečeno, imati će prije nego li će doprieti do nas, da satire šest milijuna Čeha i par milijuna Slovenaca.

Nama valja najprije obračunati s ovom našom autonomasško-renegatako-talijanskom najezdom, pak će već doći vrijeme, da se ogledamo i s Niemcem. Prije nego li naš narod provede tu za njega sudbonosnu zadaću, ne može i ne smije biti govora o miru. Platonske izjave o nekom izmirenju s našim Talijanima mogu samo uspavati naše ljude i oteti ih onom budnom razpoloženju, do kojega ih se je privedo tolikim trudom. I onako je već u krvi našega naroda, da se lako i sam od sebe uspa. Pružati mu za to novih uspa-vejućih sredstava, kao što su neumjestna preklapanja o izmirenju, to bi u ovim trenucima bio naprosto politički grieh. Drmajmo mi mjesto toga svieću naroda našega, uspaljujmo ga vatrom

oduševljenja, pripravljajmo ga, da može svaki čas skočiti istim žarom u borbu za svoja prava. Neka nam u tome ne budu izgledom današnji stari, većim dielom nemoćni narodi zapada, već oni mlađji, koji svoje domovinske osjećaje znadu ojačati do najviše strasti — čak do fanatizma.

Iz lovačkih krugova.

(Nastavak.)

Prije nekoliko mjeseca došao je na Klanjaku molbu i ukele nekakav odgovor, da može putem molbe upravno vijeće Klana dati samo lov u zakup, što su Klanjci i htjeli, ali kod slavnog c. kr. kotarskog poglavarstva reklo jim se, da mogu to učiniti samo onda, kad bi dali lov dosadašnjim riečkim „zakupnikom“ a inače ne.

Nije li to velika nepravda i protuzakonitost?

Ovaj „znameniti“ pismeni odgovor primamo ovdje u prepisu:

C. kr. kotarsko Poglavarstvo
Volosko

Broj 58/10. LKL.T.

Upravno Vijeće Obćine

Klana.

C. kr. Namjestništvo odlukom od 10. srpnja 1903. br. 14.541 u potvrdu odluke c. kr. kotarskog Poglavarstva od 10. ožujka 1903. br. 4280 nije nslušalo molbu upravnog vijeća obćine Klana glede odijeljenog davanja u zakup lova u poreznoj (?) obćini Klana.

C. kr. Ministarstvo za poljodjelstvo odlukom od 29. siječnja 1904. br. 22.765/1423 ex 1903. nije dalo posluh (?) atoku tamošnjeg upravnog vijeća iz razloga napadnutog rješenja.

Obzirom na sadržaj tamošnjih molba od 4. siječnja 1903. br. 8 i 22./III./03. — br. 253, kojima razloženo (?) je (?), da poreznoj obćini Klana pristoji na temelju velikog posjeda tamošnje obćine od 4950 jagera t. j. 1183 ha, u smislu §§. 5 i 6 Cesarskog Patenta od 7. ožujka 1849. D. Z. L. br. 154 pravo samostalnog lova, naznja se tam, (?) da upravno vijeće ima pravo pitati priznanje ovog prava samostalnog lova u propisanom oblastnom putu.

O tomu naznanje se (?) to upravni (?) vijeće nsljed odluke C. kr. Namjestništva od 11. veljače 1904. br. 5735.

Volosko, dne 24. veljače 1904.

C. kr. kotarski Poglavar:
Manussi v. r.

Prema toj odluci molilo je Upravno vijeće Klana, te se je usljed toga raspisala licitacija lova za Kastavsku obćinu sa Studenakom, Lisecom i Škalnicom, kao i privatnim posjedom m Klanjskim (prije bilo uz Klana) za dne 27. svibnja 1904. (na dražbi je ostao Kastavski lov našim), a dne 28. svibnja 1904. za klanjsku obćinu, koji je ostao žalibože usljed nekakva tajna kompromisa i neodlučnosti nekih naših opet Riječanom za K. 1500, dakako isti kupili su na javnoj dražbi izključivo obćinski

klanjski lov, a ono lova, što spada na privatni posjed klanjski, ostalo je dakako uz lov kastavski, te će moći naši također po privatnom posjedu klanjskom loviti, a Riječani će opet haračiti kao i prije.

Kad bi se ustanovilo društvo pravih lovaca, koje bi racionalno postupalo i upravljalo lovom, te primalo stanoviti broj članova u svoje društvo, bi se namnožilo toliko divljači, da bi do malo godina lahko nad samimi opatijskim Vrtkci našao bez osobita truda, srnjaka i srna itd.

No prije svega valjalo bi, košto već rečeno, ustanoviti točan broj lovaca. Trebalo bi zatim moliti nadležnu oblast za dozvolu polaganja strikline, otrovnog mesa i kosti po mjestim, gdje prolaze lije, kunice i divlje mačke, što bi dakako valjalo tjerati nekoliko godina, konsekvntno i u velikoj množini. Moralo bi se im u svakom vedem selu pouzdanu osobu, koja bi svakog lovskog tata otkrila i prijavila, te tu osobu za svaki takav slučaj nagraditi.

U Lišini i Lužini se u obće ne bi smjelo nekoliko godina loviti.

Srnan samica i „spisera“ (mladoga srnjaka) ne bi se smjelo podništvo ubiti.

U obćinama Volosko-Opatija do vepirnačke granice, Rakavca, Bregi, Francići, Mihotići, Kućeli, Zvonče, Jurdani, Kastav i Jurčići ne bi se smjelo pucati na zeca do obće odluke članova.

Više od jednog „breka“ ne smije držati nijedan lovac, pa i toga privezanog kad nije na lovu.

Svakog nelovskog psa, koji tjera divljač na lovskom reviru, daleko od ljudskih stanova, i svaku mačku, koja stiče igdje po reviru, treba ubiti bez milosrdja i bez obzira.

Svakomu lovcu dati primjerenu nagradu, koji dokaže, da je ubio 6 komada lisica, kunica ili divljih mačaka u jednoj sezoni.

Ako se koji lovski pas potuca po reviru, te se pozna njegova gospodara, a isti je član društva, moralo bi se gospodara prvi put ukoriti, drugi put globiti sa K. 6, treći put sa K. 10 itd. itd. i to na korist društvenog fonda.

Ako je pak taj lovski pas opet po kojeg susjednog zakupnika lova, tad bi se pas moralo po mogućnosti uhvatiti, te ga istomu vratiti uz opomenu, da će se istog drugi put bezobzirno smaknuti.

Ako je u jatru orebica i kotorna manje od 6 komada ne smije se pucati.

Ako se budemo držali strogo tih naputaka, imati ćemo u malo godina stisnet divljači u neposrednoj blizini svojih prebivališta, te zalaziti veselo na lov, a još veseliji iz lova.

Kako je lov vrlo različit, tako su i lovci vrlo različiti, ima ti tu i takozvanih „Sonntagsjäger“, koji su ti po odjelu prava slika i prilika lovca, a u istini pogibeljno „pucalo“ života svog iskrnjeg.

Nema ti krasnijega športa nad lovom, za koga se može slobodno tvrditi, da je najstariji a i najprirodniji. Već stari Grci i Rimljani su častili njihove Boga i Božice lova, kao n. pr. Apolona i Dianu.

Na lovu našeg ugodne zabave, jačad si tijelo i vedriš si dah poslije mučnog svaki-

danjen zvaničnog posla i osvještaje ti se u
dionom uraku i gori na visokih brdinah i
ured bukova i hrastovih šumica i duša, i
sreće i razum!

Nekoliko lovaca.

Mornarica.

Razvoj kr. hrvatske nautičke škole u Bakru
i najnoviji pokret za nabavu školskog broda.

III.

Zadnja reorganizacija nautičkih škola
u Austro-Ugarskoj izazvala je u pomorstvu
jedno novo i vrlo važno pitanje. Novom re-
organizacijom pobrinulo se, za dostojnu obću
naobrazbu i stručovnu u teoriji, ali pitanje
praktične naobrazbe pomoraca ostalo je ne-
tacknuto. Na ovo pitanje nisu pomorski struč-
njaci odmah mislili, jer se o tome prije
nije vodila briga, pošto su u nautičke škole
dolazili mladići, koji su imali već podupnu
propisano navigaciju. Ponositi se moramo,
da ono, što nije uvidila vlada u Austriji,
kao i ona u Ugarskoj, te na što se nisu ni
mnogi priznati pomorski stručnjaci sjetili, da
je hrvatska vlada uvidila, te, preustrojavajući
svoj zavod, odmah rješila to važno pitanje
praktične naobrazbe. Ondašnji željnici i za
školstvo u obće poduzetni predstojnik bogos-
tvoja i nastave, Dr. Kršnjavi, shvatio je
dobro, da novo preustrojena nautička škola
bez uređenja praktične strane neće koristiti
pomorstvu, nego biti mu na šteta. Jer, po-
morska znanost ne može se čisto teoretički
proučavati. A more je takov element, ko-
jemu se čovjek samo iz mladosti može pri-
viknuti tako, da ne strepi pred onim stra-
hotama, kojima more otežava obstanak po-
moraca. Zamisao Kršnjavijeva, da se za
nautičku školu u Bakru nabavi moderan i
svim zahtjevima odgovarajući brod, nije se
mogla radi slabih financija potpuno provesti,
nego samo djelomično. Za maleni novac ku-
pila je hrvatska vlada "yacht" "Fornase",
koga je popravila i pridijelila nautičkoj školi
za praktičnu naobrazbu njezinih pitomaca.

Taj maleni brodčić, koji se ne može niti na-
zvati školskom ladjom u pravome smislu,
poslužio je vrlo lijepo praktičnoj naobrazbi
mladih pomoraca i digao bakarsku nautiku
na takovu visinu, da služi danas kao
"Musterachule". Praktična naobrazba pro-
vodi se tako, da učenici daju najviših
razreda plove u mjesecima travnja, svibnja,
lipnja, rujna i listopada svakoga tjedna
jedan put. Putovanje traje od subote u
podne do ponedjeljka u jutro, a proteže se
u granicama Trst-Zadar. Na tim putova-
njima obavljaju učenici praktično sve ono,
što su u školi naučili teoretično. Na brodu
obavljaju učenici sve mornarske dužnosti,
a također vode i brod, dakako sve pod
nadzorom brodskega zapovjednika i struč-
kovnih učitelja. Na tim putovanjima imaju
učenici prilike, da se upoznaju sa najtanjim
tačnicama pomorske prakse. Osim ovih pu-
tovanja sa školskim brodom plove bakarski
nautičari već nekoliko godina kroz velike
praznike sa parobrodima "Adrijem" i "Ugarsko-
Hrvatskoga parobrodarskog društva". Ta
ferijalna putovanja jesu djelo ravnatelja ba-
karske nautike, koji je svojim zauzimanjem,
kod direkcije spomenutih društava izposlovao
tu blagodat, a koja služe, da se učenici
pruče manipulaciji sa trgovačkom robom,
kao i pomorskom životu na trgovačkim pa-
robrodima. Na tim putovanjima zadivljuju ba-
karski nautičari svojom pomorskom spremom
zapovjednike brodova, a svjedoke, koje im
ovi izdaju iz svakoga putovanja, jesu naj-
bolje priznanje uspješnoga djelovanja škols-
koga broda. Čim su se Madžjari uvjerali o
dobrobiti ferijalnih putovanja, uveli su ih za
svoje nautičare, ali dakako briga o njihovom
ukrcavanju nisu prepustili ravnatelju rječke
nautike, nego su to pitanje predili zakonom,
dakako i opet na štetu bakarske nautike,
§ 10. ugovora ugarske vlade sa "Adrijom"
glasi: "brodovlastnici, koji će biti subvencio-
nirani, dužni su primiti na svoje brodove na
poziv kr. ugarske pomorske vlade gratis
jednoga pitomca kr. ugarske nautičke aka-
demije, da započne pomorsku karijeru, dati
u namještenju kadeta i častnika na brod

prednost pod jednakim uvjetima onim pi-
tomcima, koje će na brod odrediti kr. ugar.
pomorska vlada, i koji su doprili kr. ugar.
nautičku akademiju". Udalj od ove maćuhinske
naredbe otežano su ferijalna ukrcavanja
bakarskim nautičarima, jer, ovi se mogu tek
ona ukrcati, kad su već svi Magjari
ukrcani; pak, ako ostane još koje mjesto,
onda se Hrvatima kao iz milosti dozvoli,
premda se za njih i panatika plaća. Vriedno
je spomenuti, da je hrvatska vlada u zadnje
doba preuzela trefak panatike sa siromašne
učenike na ferijalnim putovanjima na se, a
tim je dokazala, da priznaje potrebu istih.
Tako se eto kroz ovih 10 godina, t. j. od
reorganizacije, provodila praktična na-
obrazba na kr. nautičkoj školi u Bakru i,
praksa je pokazala, da takov način na-
obrazbe uz sudanje uređenje nautičkih škola,
te prema aradstvima, kojima raspolažu,
dobro odgovara. Dok se je u Bakru praksom
kušalo, kako bi se praktična naobrazba naj-
bolje preina syrai udesila, dotle su u Austriji
i Ugarskoj razmišljali o tom pitanju, koje
je od god. 1902. postalo vrlo akutno, jer,
te godine dolazila je sasvim privatna na-
obrazba pomorskih častnika, koje će ba sada
samo nautičke škole pomorstvu odgajati.

U glavnom su dva djela prevladjivala.
Jedni su držali, da bi se najjednostavnije prak-
tična naobrazba pravdjala tako, da se za
nautičke zavode nabave školski brodovi,
koji bi bili udešeni samo za školske svrhe,
a kojima bi se poput "Margite", plovilo sa
učenicima kroz godine i preko velikih
praznika.

Drugo mnjenje, koje je, kako u Austriji
tako i u Ugarskoj, pobijedilo, jest, da se za
nautičke zavode nabave trgovački brodovi
(jedrenjaci), koji će služiti u trgovačke
svrhe i na kojim će svršeni nautičari obaviti
navigaciju na jedro, a pitomci, koji još po-
laze zavod, plovili bi preko velikih praznika.
Svako nedešava svoju stvar po vlastitom
mnjenju i po prilikama, ali po svojim nazo-
rima i prema zadaci, kao i organizaciji da-
našnjih nautičkih zavoda, takovi brodovi
neće zadovoljiti svim potrebama, a najmanje
će poslužiti školskoj praktičnoj naobrazbi.
Lako se je primetiti u uredu sjediti, ali borbi
sa morskim elementom, nije. Zato je nužno,
da se učenici već iz najranije dobe priču-
vaju moru i pomorskom životu, a to bi škola
mogla postići samo onda, kada bi imala
školski brod prvoga tipa. Ovakvim brodom
osigurana je svršeni nautičarima navi-
gacija na jedro, koja kod nas radi pomanj-
kanja jedrenjaka za naše mladih pomoraca
velikih neprilika. Drago se neće postići. Nu,
to je liepi krov na zgradi slaba temelja.
Mladić, koji je do 18. godine sjedio u školi,
živio gradskim životom i slušao vjaro
trova i šum morskijh valova u toploj sobi,
teško će zagriziti u gorku jabuku pomor-
skoga života i stupiti u opasnu borbu
s morem. On će, naprotiv, nastojati, da
nadje lakši i sigurniji krah. To vidimo naj-
bolje kod nautičara rječke akademije, od
kojih većina izavršenih nauka učini po
jedan put, te ako ih slučajno uhvati ne-
vrieme, ili jugovina, izkrcaju se već u Mar-
sili i bježe u ravnicu magjarske, da potraže,
daleko od mora, svoj krah. Ferijalna pu-
tovanja neće se moći uspješno provodjati, jer
takov brod morati će u prvom redu za-
voljavati trgovačkim interesima, a onda tek
školi.

Iz "Tršč. Lj."

Dopisi.

Vodice-Čitavija. Od tamo nam pišu:
Smjerno Vas molimo gospodine urednice, da
otisnete sljedeće u Vaš cijenjeni list: Dne
14. februara 1904. izgubili smo našega ne-
zaboravnoga i velezaslužnoga čast. gospodina
Jurja Dolžana, župnika u Vodici. Od tog
vremena pa do 2. januara nije bilo ovdje re-
dovite službe božje, tako, da smo svi žup-
ljani bili kao bez glave i to sve do danas.
Ali danas — hvala prevladnosti Božjoj —
dobili smo velečastnoga, vriednog i vriednog
rodoljuba gosp. Frana Persića, za župe-
upravitelja u Vodici. Kada se je glas raz-
nesao, da će doći u Vodicu velečastni gosp.

Persić, srca su nam od veselja pucala.
U Danah i Vodici zastave se vijale po
okupima i drugud, sva školska mladež iz
Dana i Vodicu išla mu u susret sa velikim
hrvatskim trobojnicama, pod vodstvom našeg
mladog i vriednog učitelja gosp. Antuna Ma-
danića. Na čelu te povorke bili su još i gg.
Mate Sanković, župan i obć. savjetnik u
Danama, Anton Ribarić, c. kr. poštar i
čikvoni starešina u Vodici. Kada se sa-
madoše pozdraviti sa lipom rietju: "Hvaljen
Isus i Marija". Nato je gosp. Mate Sanković,
župan iz Dana, u kratko pozdravio u ime
ciele župe, veleč. gosp. Frana Persića, na-
zvao ga: "dobro došlo, mihi naš pastir",
pa ocrtao u kratko žalostno stanje ove župe
od 14. februara pa do danas, istaknuo je,
kako je žalila sv. Mati crkva od velikog
četvrtka radi svoga zaraćenika Isusa Krsta,
da nije mogla svesčano obaviti uspomenu
sv. Opatstva do četvrtka po sv. Trojstvu,
t. j. dan sv. Tijela Isusova. Velečastni, Vi
ste došlo baš u ovaj liepi dan, kada mo-
žemo slaviti svesčano ovi lipi blagdan, te
zajedno možemo slaviti i Vaš toli željni do-
lazak, kojega smo željno svi župljani ove
župe čekali. Opet Vam kličem: "dobro nam
došlo mihi pastir". Mi smo ovdje siromašni,
ali budite uvjereni, da ste došli među dobre
krahane, koji će znati cijeniti i poštovati svog
vriednog, duševnog pastira.

Na to sprogovori veleč. gosp. Persić,
župe upravitelj. U kratko se zahvali na
lipom dočeku, te reče liepo rieči školskoj
mladeži, gosp. Madaniću učitelju i ostalim,
obecajući, da će mu uvijek biti na sreću spas
svojih podređenijih ovčica.

Zatim krene povorka natrag u Vodicu,
školsku mladež bilo je lipo gledati kako
koracaju dva i dva, kao vojnici pod svojimi
zastavama, da je srce poštenomu čovjeku od
veselja pucalo. Našto smo šli u crkvu za
zahvaliti se Svevišnjemu, da nam je poslao
toli vriednoga i dobrog župeupravitelja,
veleč. gosp. Persića, a poslije toga se ra-
zidosmo svaki svojoj kući.

Domace vjesti.

Iz Lovrana doznajemo, da neće biti
sada imenovan župnik za ovu župu, nego
dolazi kao upravitelj župe, velečastni gosp.
Franjo Frankola, dosadašnji upravitelj župe
u Tinjauu. Mi ga očekujemo željno, jer
jedan svesčenič ne može nikako obavljati
sve poslove u ovoj župi.

Naknadni izbori u Dalmaciji. Kod na-
knadnih izbora za dalmatinski sabor, koji
se je obavio 6. o. m., bijaše u izbornom
kotaru Hvar i Starigrad izabran zastup-
nikom Dr. A. Tresić-Pavičić, vlasnik i
urednik "Jadrana". U izvanjskim obćinama,
kotaru Šibenskoga, bijaše izabran zastup-
nikom Skrađinski načelnik Vinko Matas.

"Jadrana" u Trstu. Uredništvo toga
krasnoga lista javlja, da je s raznih razloga
primuđeno obustaviti privremeno izdavanje
lista. Jedan od razloga jest i taj, da pred-
platnici netočno plaćaju predplatu na list.
Predplatnici, predplatnici, stari vi griješnici,
platite predplatu, jer ćete inače sa dagom
u drugi svijet.

Udruga sv. Mihovila u Rubenju za-
hvaljuje se ovim onaj p. n. gospodi, koja su
se je prigodom obdržavane njezine prve za-
bave, dne 8. maja o. god. sjetila darom ili
pripisavanjem ulaznice, kako sliedi: Grigurina
Kundić i Maretić 8 K., J. Franković 5 K.,
Dr. G. Dabović i prof. V. Spinić po 4 K.,
K. Jelušić i J. Vrabec po 3 K., P. Jarečić,
F. Kraljčević, J. Milih, J. Paulinić i M.
Vahar po 2 K., te J. Blešić, F. Dukić, M.
Gropman, A. Juričić, F. Jurdana, J. Jurinčić,
F. Carlavarić, V. Kinkela, M. Leginja, J.
Lenac, A. Ladić, V. Marjanović, J. Marot,
J. Marotti, A. Nanić, J. Rubesja, J. Rubesja-
Plovančić, V. Rubesja, A. Šarben, F. Šever,
Lj. Spinić, N. Stadić-Marić, F. Šepić-Tometar,
E. Vlah i N. Vlah-Vieć po 1 K.

Posebna hvala slaynom pjev. i tamb.
društvu "Istarska Vila", za sudjelovanje u
izvedenju programa, a slaynoj hrvatskoj
čitaonici za badava ustupljene društvene
prostorije. Svima onda, koji su bud u čemu

doprineseli, da nam ovaj prvi pokušaj što
ljepše ispade, naša najljepša zahvalnost.

Zabava udruga sv. Mihovila u Rubenju
ispala je, kako nam iz Kastva javlja prijate-
lj, vanredno liepu. Velika zasluga za tu
zabavu ide u prvom redu velečastnom
društvu "Istarska Vila", koja je kod iste
blagobitne sudjelovala. Program je bio iz-
veden, da ne može bolje ni ljepše, i to koli
pjevanje, toli tamburanje i predstava.

Osobito nam se je dopala izvedba
Grosmanova: "Vijena kastavskih narodnih
pjesama". Nakon te točke burno se je kili-
calo gosp. Grosmanu, sastavljaču, a tako i
izvadjatelju, koji su to majstorski odigrali.

Krasan je bio mješoviti pjevački zbor
"Jorgovan i slavlji".

Na svršetku programa davala se igra
"Na policiji". Kad je obćinstvo vidjelo pred
sobom onoga balotara — pobognji — ne
možeš više; sve je pucalo od smijeha.

Zatim se je plesalo do negdje u zoru.
Prvi je pokušaj ispanjake liepo i dobro.
Uz članove udruga pohodilo je zabavu i
mnogo gostova iz grada i ciele Kastavštine,
Rakavštine i Hajbubštine, a bilo ih je iz
Voloskoga, te nekoliko iz Rijeke. A sve je to
bilo kako brat uz brata, onako baš po do-
maću. Drago nam je bilo i milo vidjeti, kako
se to sve akupa veseli. Da bi se to skoro
opet ponovilo, to svi od srca želimo!

Zamaričeve noticije. Brižni Dragučani!
Koliko se oni trude i muče, da našu Za-
mariču, ali sve pres koristi. Hitali su tok,
gledali najprvo na jedno oko pak na drugo,
ali njega ni ter ga ni. Fintomaj jedan je
televizor nekamo prek Učke, da mu pošalju
jedne očale, s keni će ga iskat. Očali su
prišli i šiben da su aprovani od mediga,
nisu ga ni šnjimi mogli nać. Nego imbatila
mu se mala dižgracija. Mesto spreda, obesil
ih je va furiji odzad, i čes veće nesreće,
pala sa stakla i sada nisu ti očalici za
drugo nego, za tiće plašiti.

Neki drugi, ke je Zamarič va "Nar.
liste" malo pogladi, jada sa sami na se, da
su gran fiasko storili, kad su šli iz onakih
posudi na publiku plaći pit "Ste čuli ljudi
božji! Sada znaju, da je grdo bilo, a on
dan bi bili va Ricmanja za karatelidom šli.
Ma pustimo to ča. Zamarič je svesjedno,
ako se ki jadi ali ne. Bit će bolje, da vam
povem za neke konkorse, ki su sada kako
san ču otprti. Viš vam ih:

Na leginji školi va Humu otprti je
konkors za mještrinu ženskih račnih del.
Prednost će imet one Slovenke ali Hrvatice,
ke znaju kulikaj kombinat per talijan. Alogat
če se lahko va hotele: "Andemo della Flika",
koji govore, da će se sada otprti. Platice
fajtkaja.

Va Draguču je otprti konkors za ma-
ještra talijanskoga jezika, da malo obrhta
novu reprezentancu per talijan, zač da je
gran vrgonja, da je polovica reprezentanti
pod stare dneve, talijanski, pozabila.

Treći konkors je za one, ki imaju stare
lonce, padele i teče, škudelice i škudeline
i tako napred. Da me ki pita, zakaj nam
to va Draguču rabiti, ja bi mu zabrusil: "To
je naš posal. Znamo benj mi, kada ti stari
štrumenti va Draguču va operu prida". Ako
bude mej temi stvari, jedan veli vrč, i taj
če dobro doć. Danke konkurenti, kurajo i
antento gavé kopito!

Zamarič.

Mjestne vjesti.

Iz sjednice obćinskoga zastupstva u
Voloskom. Subota, dne 11. o. m. bila je
sjednica obćinskoga zastupstva. Među dru-
gimi stvari zaključilo se je na istoj, da se ima
odmah raspisati licitacija za građu kan-
alizacije u Opatiji i Skrbidih, da se posudi
hovec koliko treba za to delo. Ovi dana
bit će raspisana jeftimba za kanalizaciju,
pale će poduzetnici, koji kane preuzeti to
delo, morat poslati na obćinsko glavarstvo
u Voloskom svoje ponude do 15. augusta
ove godine.

Kanalizacija u Opatiji. Kako smo već
gore naveli, približujemo se dnevni kad će
se u Opatiji početi graditi kanalizaciju. Bilo

je našta skrajno vrijeme. Na nekoliko mjestih Opatija tako smrdi, da se ne može stati ni pod. Ta smrad dolazi od toga, što se mnogo zahoji u Opatiji izpraznjeno u vretenje, pak se smrad zahoji kod zemlje, koja se napokon napuni blata i onda zadržava. To je stanje tla Opatijskoga jako pogibeljno za najpogubniji je, dakle za običan čovjek Opatije. Gdje je to tako smradom napunjeno, inficirano, kako u Opatiji sada, tu nastanu jako lako kužne bolesti, kao tif, kolera i drugo. Da dodje — nekad Bog — do toga, Opatija bi propala, jer bi se svatko bojao doći ovdje na ljetovanje ili boravak. Prošli mjesec bilo je u Opatiji samo par slučajeva tifa, pak se je već u Beču razgovaralo i pisalo, da je u Opatiji epidemija tifa. Uslijed toga bili su mnogi gostovi, koji su kanili preko leta doći u Opatiju, drugamo. Zato je bila velika dužnost obćine Volosko-Opatija, da kanalizaciju izradi i tako odstrani vječno prietuću pogibelj jedne epidemije u Opatiji, inače bi sva odgovornost pala na nju. Obćina je dakle u interes svih Opatijaca, i domaćih i stranih, učinila u tom pogledu svoju dužnost. Sada je na pučanstvu, da učini svoje i da nastoje obćine podupre. Obćina će se najine sada obratiti na sve gospodare kuća u Opatiji i Skrbilićih, da se obvežu spojiti svoje kuće sa mrežom kanalizacije i, plaćati propisane za to pristojbe i namete, te da će dopustiti polagati cevi (tubi) kanalizacije po svojem zemljištu, a ne zahtijevati se to kakova šteta. Buduće će pristojbe za kanalizaciju biti na leto puno manja nego se sada troši na izpraznjivanje bučeva, i pošto će kanalizacijom biti odstranjena vječna pogibelj propasti Opatije, nadamo se stalno, da će svi domaći gospodari kuća u Opatiji i Skrbilićih dragovoljno potpisati tu obvezu, kako su to već učinili skoro svi kućegospodari, koji nisu ni Volosčaci ni Opatijci. Dodajemo još, da će Opatiji neizmerno puno dobiti kad se bude znalo i čitalo, da se u njoj učinila kanalizacija, jerbo će onda svatko radije dolaziti ovdje.

Proširanje obćinskoga puta. Na zadnjem obćinskom sjednici u Voloskom zaključilo se je proširiti put, koji vodi iz Barakule do sv. Roka u Voloskom, na 3 metra.

Ugrizlivi pas. U ponedjeljak zapadne klataril se je jedan pas dozotske rase po Lipovici i ugrizao je pred vilom „Zdenku“ jednu gospoju u ruku. Pocieli su ga trati, pak je pobjegao na Strandweg. Tamo se upravo nalazila gospođa Steidl sa svojom malicom, devicom i još jednom drugom malicom od 5 let. Na jedanput doteče tamo ovaj pas i ugrizne ovu malicu za nogu tako jako, da je bijela pala od boli i vrhane na tla. Prolašnici su psa poterali, ali bijesno blago se za nekoliko minuta povratilo i ujelo je gospoju Steidl, koji je baš nosila ovu ugrizenu malu, za ruku. Morali su pozvati liječnika, da poverže ugriznim rane. Med tem došao je pas opet pred vilu „Zdenku“, a gospodin Frišek, doznajući za sve, da se je dogodilo, ustrelli ga je iz revolvera. Sada se vidjela po Voloskom i Opatiji toliko pasa, da se gospodari i prez medallje kako da smo u Carigradu. A sintar? Već ga nismo vidjeli mjesec i mjesec, da lovi pasa. Čeka se morda, da koji pas kega za grijo primi?

Ča je sa paralelnom cestom Matulji-Volosko-Opatija? Čini se, da je sudjeno, da se u Austrije svako čelo obće koristi učini nakon dvajset let od kada je odlučeno. Već je nekoliko let odlučeno, da se učini ta nova cesta, plani i poventivi su se učinili, ali na početak dela se još ni ne misli. Med tem raste promet na dolnoj erarskoj cesti od dana do dana. Svaki dan i svaku uru uplozi po erarskoj cesti Matulje-Opatija toliko vozi i karoca, da je već skoro pogibeljno prolaziti po cesti, osobito na Veleškom, kada je cesta jako uška. Čini se, da će se početi graditi nova cesta kad bude na staroj poroženio i ubijeno barem jedno dvajset ljudi.

Zahvala.

Kod užasnog požara, koji je dne 14. kolovoza 1903. uništio trgovite Vače u

Kranjakoj, bijaše učestvovana banka Slavija u Pragu sa 10 svojih članova. Svi požarne štete dala je ova, po pravici, čija banka procijeniti na podpunu našu zadovoljnost. Odstetnine izplatila potpuno i točno. Podpisani oštećenici smatramo za dužnost, izjaviti banki „Slaviji“ za njezinu točnost, svoju vruću zahvalnost, te je preporučiti slavnomu obćinstvu.

Vače, dne 2. listopada 1903.

Josip Bave, Marijana Sajoris, Rozalija Slabanjs, Jernej Mal, Alojzij Zetjav, Josip Kerhlikar, Helena Ravnikar, Gasper Indol, August Zarnik, Anton Juvan, Ivan Korac, Anton Barlič, Ivan Kristian, Alois Majdič, Franja Grile.

U sela Predgrad kod Poljana u Kranjskoj, uništio je užasni požar dne 16. srpnja 1903. nad 30 kod banke „Slavije“ osiguranih posjednika, sve zgrade i pokretne. Generalno zastupstvo u Ljubljani, ove, po pravici, čije banke, dalo je odmah sve štete procijeniti, te je veliki dio oštećenih odmah na licu mjesta izplatilo, ostali dio pak u najkraće vrijeme poslalo. Podpisani smo za primljenom odstetninom podpuno zadovoljni, te izjavljamo vruću zahvalnost banki „Slaviji“, koja slavnom obćinstvu najtoplije preporučamo.

Predgrad, dne 26. studena 1903.

Marija Pečelj, Jure Majerle, Petar Majerle, Petar Sterk, Petar Bižal, Juri Jerman, Lucija Merzlikar, Marko Jonko, Joh. Bižal, Josip Krašovic, Miha i Kata Šnelar, M. Prebilih, P. Majerle, Jupan, Karl Pafel, Peter Verderber, Ivan Žagar, Joh. Majerle, M. Smalcel, Marieta i Marko Majerle, M. Bižal, J. Maurin, Kata Jonko, Peter Sterk, Peter Prebilih, Peter Stanchoher, Peter Sterk, Joh. Marija Žagar, Anton Prebilih.

Potvrđuje: Obć. predstojništvo u Predgradu.

J. Majerle, Jupan.

Kod užasnog požara, koji je dne 8. kolovoza 1903. uništio veliki dio trgovita Boles u Primorskoj, učestvovana je bila banka Slavija u Pragu sa mnogimi svojim članovi. Sve požarne štete dala je ova, po pravici, čija banka, procijeniti na podpunu našu zadovoljnost. Odstetnine izplatila je potpuno i točno. Podpisani oštećenici smatramo za svoju dužnost, izjaviti banki „Slaviji“ za njezinu točnost, svoju vruću zahvalnost, te je preporučiti slavnomu obćinstvu.

Boles, dne 5. studena 1903.

Anton Straussgill, Anton Sovdat, Martin Abya, Ivan Klavara, Jos. Komac, Fani Golob, Miha Ivančič, Fr. Peček, Helena Pačenko, Jos. Zornik, Leop. Jonke, Ana Černuta, Ivan Kava, Alois Lorč, Andrej Kranjanc, R. Bratinac, A. Govinar, Eliza Lorč, Lovro Fleiss, obćina Boles.

Svega po malo.

Kako Niemci tlače Poljake. Neki Poljak Gludzienski iz Subiszycy u Poznańskoj (Njemačka), htio je svoju kćerku krstiti u Wialawa Marija. Poljski vlastnik mu je to zabranila. On je proti tomu rekurirao na višu oblast u Odolanowu, te je dobio ovaj odgovor:

Odolanow, dne 27. 4. 1904.

Vi se pritažujete, jerbo Vam oblast nije dopustila krstiti Vaše kćerku na ime Wialawa Marija. Bez obzira na to, što je to ime „Wialawa“ ovom uredu nepoznato, isto je takodjer buntovničko i smutljivo, jer Wialawa dolazi svakako od Wiele, a to je ime rieke, koje u poljsko-narodnom pogledu ima veliku važnost, kako su Niemci u Pragu te je (Wiele) zato Poljaci obćinstvu. Radi toga Vam je oblast prve instalacije punim pravom i u smislu naredbe ministra za unutarnje poslove od 15. decembra 1895. zabranila krstiti dijete na to smutljivo i buntovničko ime.

Weber v. r.

kraljevski uređ kod sud.

Da ne misli kojigod, da smo se mi ovo izmislili, kazat ćemo, da smo ovo čitali

u njemačkoj novini „Neues Wiener Journal“ od 5. o. m. j. Tako viditi potpisuje Niemci sa potpisom „Wialawa“ i „Wiele“ i s nam, da nam zapovjedaju. I još imaju obranu rugat se Rusom, a što puti su veći tirani od Rusu.

Starica od 89 let ubila nevjestu. Neka Barbara Kariš, starica od 89 god. i Velem Becskerek u Mađarskoj, ubila je na 1. ovega meseca, sekirom svoju bolnu nevjestu, a kojom je živela u neprijateljsvu. Staricu su valje zapili.

Buri opet pod puškom. Kako je poznato, Buri su se u zadnjem englesko-burkom ratu, nakon trogodišnje krvave borbe i nakon što ih bijaše pobijeno više od polovice, predali Englezom, koji su njim obećali, dati samonpravu (autonomiju), obću amnestiju (oprost) i oštiti za popraviti uništenu farmu. Sada Englezi od svega toga nadaju ništa, a siromani Buri pogubljeni od biede i jada. Ovako će ih prisiliti, da opet ugrabe oružje i da se ogledaju sa svojim krsotijom Jean Balam.

Belo u Novoj Zelandiji prestaje sve više i više. Sa svim tim dolazi tamo mnogo našega naroda, osobito iz Dalmacije, od kojih malo koji nadje dela, a većina se mora na trošak konzulata povratiti izmišlenim izgovorima.

Crnci na izložbi u St. Louisu. Na protoru, koga zaprema svjetska izložba u St. Louisu, u sjevernoj Americi, ne smije nijedan crnac dobiti ništa za jesti ili piti, premda ih na tisuće i tisuće na dan posjeti izložbu. To je takozvana američanska sloboda!

Potres. Na 10. o. m. oko podna očutio se je u Firenci, Bologni i Pratu lahki potres.

Nova zlatna zemlja. Jaku zlatnu žilu našli su pred nekoliko dana u području Mont. Stuart u državi Washington u sjevernoj Americi.

Burški Junak Cronje, koji se je u burskom ratu kod Paardeberga sa 30000 burja branio protiv 40.000 Engleza, dok se napokon nije morao predati, producirat će se sada u jednom cirkusu u St. Louisu. Na to ga nagunalo veliko siromaštvo. U ratu je najine izgubio sve svoje premoženje.

Kolera u Carigradu. Javljaju iz Carigrada, da je tamo buknuła kolera. Dosada ih oboli 25 na dan.

Olomučkim nadbiskupom bio je na mjesto odstupivšeg Dr. Kolna imenovan Dr. Bauer, došadnji biskup u Brnu, a grof Hoyin bijaše imenovan biskupom u Brnu.

Kobasice od slonova mesa. U Gentu u Belgiji, morali su ovih dana ubiti jednog slona (elefanta), koji je već dugo godina živio u zoološkom vrtu. Njegovo meso kupio je jedan tamošnji mesar, koji je iz istoga ulovio ništa manje nego 3800 funti frankfurtskih kobasica. Koje je tako reknut „na grubanju“ prodao. Svi koji su te kobasice pokušali, kazali su, da su bile upravo delikate. Sree, koje je težilo 40 funta, prodao je trgovci za 100 funti, a neke kobasice relikvije.

Gospodarske vesti.

Boleski voćaka.

(Nastavak.)

5. Rogod. Ova bolest nalazimo na sljivah ili češapl, a prouzrokuje ju gljivica jednaka onoj, koja prouzrokuje kvrčanje lišća na broskvah, kruškah i trešnjah, i koja smo opisali u broju 21. našega lista.

Na sljivah ćemo više puta viditi među zdravim sljivami i takovih, koje su stianete, protegnute i zavite, te više kako male vretice. U početku su bijelkaste boje a kasnije svetlo žute poput slame. Unutra su prazne. Narod je zove „klavci ili rogoči“.

Ove se godine vidja dosta takove bolesti. Vidjale se i drugih godina, ali obično ne zadaje mnogo štete kod nas, gdje se sljive ili češpe goje osamljene, a ne u sljivčih koki to biva u Bosni, u Hrvatskoj i u Slavoniji.

Gljivica, uzrok toj bolesti, pojave se i prezimljuju na mladici. Od mladice se razšire dalje i dođu do starog drveta prouzrokuju, da se plod počne razvijati onako nepravilno, kako smo gore rekli, da počnu, okliavati i odpađati.

Proti toj bolesti nema drugog sredstva, nego da se odstrane sve kllave sljive ili češpe čim se je opadli, da jih ne budu sve u izkopanu jamu i tu pomiješa sa negaznim vapnom. Ovo će sve gljive uništiti.

Mladice napadnute od rogača izgledaju nekako krkljave. Čim se na njima bolest pojavi, treba je odrezati od staroga drvca i izgoriti. Ovo obrezivanje ina se provesti u ljeta čim prije, da mladice, koje poslije potjeraju mogu prije zime dozrijeti.

Kako dobro sredstvo pokazalo se je i škropljenje sa rastopinom od 2% modre galice i 3% negašloga vapna prije i poslije cvatnje.

(Nastavak sledi.)

Ča je novega po svete?

Austro-Ugarska. Austrijski parlament je na dopustu. Delegacije su svršile svoj posao nakon što su dozvolile ratnom ministarstvu kredit od 400 milijuna kruna za skupnu vojsku. Radi tih pregrornih zahtjeva ratnog ministarstva, nastala je u obim stravan monarkije prava strava. Uslijed tih troškova za vojsku, država će se još dublje zakopati u dugove, javni će se tereti još povećati, pučanstvo će još više osiromašiti, pak će do malo vremena doći do „kralha“.

Kod „cercla“, što ga je cesar i kralj držao nakon delegacija, govorio je takodje sa talijanskim zastupnikom iz Trsta, Mazzarana. Ovaj reče kralju, da Talijani Austrije jedva očekuju, da dobiju u Trstu talijansku univerzu, kralj da je nato odgovorio, da to univerzu neće u Trstu nikada biti.

Između hrvatskog i mađarskog kraljevinskog odbora vode se još uvijek pregovori radi financijske nagode između Hrvatske i Ugarske, premda bi se bili morali već 31. svibnja prekinuti. Mađari bi htjeli i u buduću potražiti sve hrvatske milijune. Premda tvrde, da oni uzdržavaju Hrvatsku, neće da Hrvatska sama upravlja svojim financijama i to zato ne, jerbo na godinu ukradu Hrvatima milijune i milijune njihovoga novca. Sada se u Hrvatskoj pojavila silna agitacija za financijsku samostalnost. Tako je u nedjelju 12. o. m. bila u Zagrebu velika skupština za financijsku samostalnost. A naš parlament? On miruje sada, jer su gospoda u Beču zaposlena oko toga, kako bi slomili češku obstrukciju i oživili parlament.

Srbija. Na 11. o. m. prošla je jedna godina, da su bili ubijeni u Biogradu aršabki kralj Alexander Obrenović i njegova žena kraljica Draga. U Markovoj crkvi obdržavale su se zadušnice za pok. kraljevski par. Pripravljalo se za taj dan veliko slavlje, ali su zastupnici tujih država u Biogradu prošli tamo, ne dozvolivši, da se čini, da se čini u Biograd. Radi toga se svatko odogleda na letnicu izborna Petra Karađorđevića aršabkim kraljem.

Franouška. Ministar Combes ima velikih neprilika radi zakona o kongregacijama. Odkrilo se sada, da bijaše ministru predsjedniku Combes od Kartuzijanaca ponudjena nagrada od 2 milijuna franaka ako njihov red izkljubi od broja onih kongregacija, koje se moraju soliti u Francuzi. Ministar Combes nije taj pokus podmićenja prijavio sudu, pak ga zato sada njegovi prijatelji u francuskom senatu napadaju.

Rusko-japanska vojska.

Va ovih zadnjih osam dan čitalo se po novinah sva sila vesti iz skrajne Azije, no moramo reć, da se skoro sve te glasine bile izmisljene. Jedno je stalno, najine te, da se Port-Artur još vavek drži, da ruski brod izlaze na more i davaju Japoncem tri sto muka, dočim se Kurotsukin i Mandžurije igra Kurokiem, glavnom japanskim zapovjednikom, kako mačak sa mišom. Svakako još malo i mi ćemo čuti velike stvari.

Oglas.

Kotarska bolesnička blagajna u Voloskom obdržavati će u nedjelju, dne 28. junja 1904. u 10 sati prije podne, u dvorani „Narodnog Doma“ u Voloskom, svoju redovitu godišnju glavnu skupštinu

sa slijedećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika posljednje glavne skupštine;
2. Izvješće uprave o društvenom poslovanju u god. 1903;
3. Izvješće nadzornoga odbora;
4. Zaključak o godišnjem izvješću uprave i absolutoriji upravi za godinu 1903;
5. Izbor upravnog odbora;
6. Izbor nadzornog odbora;
7. Izbor obraničkog suda;
8. Slučajni predlozi.

Pravo glasovanja na glavnoj skupštini imaju odlaslanici blagajničkih članova i zastupnici poslodavaca, koji bijahu izabrani dne 29. maja 1904.

Svi odlaslanici i zastupnici, koji dodju na glavnu skupštinu, moraju donesti sobom izkaznicu.

U slučaju, da ne bude na određeni sat pristupio dovoljan broj odlaslanika, obdržavati će se istoga dana u 10¹/₂ sati prije podne ovegodišnja glavna skupština sa istim dnevnim redom bez obzira na broj prisutnih odlaslanika.

Kotarska bolesnička blagajna, Volosko.
dne 1. junija 1904.

Predsjednik:
Dr. Ivan Pošćić.

Oglas.

Šest hektolitara dobrog beloga domaćeg vina imade na prodaju kod gospodina Josipa Pošćić-Gimbić u Zagrad (Veprinac) br. 54.

Oglas.

Mjesečni sajam blaga u Kastvu.

Dne 23. o. mj. obdržavati će se u Kastvu na občinskom sajmištu drugi mjesečni sajam sa blagom. Isto će se tako i unaprijed obdržavati taj sajam svakog mjeseca na dan 23.

Već prvi takav sajam prošlog mjeseca bio je liepo posjećen, a sve dopeljano blago bilo je razprodano.

Nadati se imamo, da će na drugi mjesečni sajam biti dopeljano jošte više blaga, osobito iz prostrane Kastavštine, obzirom na liepi napjeh i prikladnost sajmišta.

Hodočašće

iz Trsata u Loret.

Ove godine bit će kao i prošlih godina hodočašće iz Trsata u Loret, i to dne 5. srpnja. Polazak iz Rijeke utorak u 7 sati na večer, povratak na Rijeku u četvrtak dne 7., u 6 sati u jutro. Cijena ovom hodočašću iz Trsata u Loret i natrag za parobrod i željeznicu:

za II. razred 14 kruna,
za III. „ 10 kruna.

Predplata, koju prima Samostan O. O. Kapucina na Rijeku traje do 20. lipnja.

Proljećna kura!

Salsaparilja sirup (Depurativ)

Ke proljećna kura preporuča se najtoplije pravi sirup od salsaparilje kao osvježujuće i krv čistće sredstvo. — Jedino sirupom od salsaparilje (Schoppo di Salsaparilla), koji se na poseban način is najbolje vrsti koriena od salsaparilje pravi, može se postići dobar uspjeh.

Pravi sirup od salsaparilje izvrstan je lijek proti svim kožnim bolestima, reumatizmu, skrofulam, pokvarenosti krvi, zapeklini, hemoroidima, osobito pako proti sifilitičkim i veneričkim bolestima. — Prodaje se u bocama od 2 kruna; onda od K. 3 ili u dvostrukim bocama od 5 kruna.

Pilule od željeza i Haemola

Ove su pilule od neprocjenjivo blagotvornog djelovanja proti najrazličitijim bolestima, a osobito proti: slabosti, blijedosti, pomanjkanju krvi, nervoznosti, vrtoglavici itd. itd. Izvrstno pak djeluje kod pokvarenosti krvi i glavebolje, kao što su blagotvorne i kod oporavljanja iz dugo bolesti. Preporučuju se kod sveobće slabosti, osobito za mlade žene i djevojke pri pomanjkanju krvi. Ove pilule imaju i prednost, koja je od velike koristi i važnosti, naime, da se veoma lakko uzimaju, a pri svom razvrstavanju u želudac ne prozrokuju nikakove boli. Zdravlje sa potpunom povrću odmah iz kratke i savjesne uporabe. Izvrstno i zaista blagotvorno djelovanje ovih željeznih pilula savjedoćavaju mnoge priznanice i pohvale ozdravljenika iz bliza i daleka. Svaka škatuljica sadrži 100 (sto) ovakvih pilula, a cijena jedne škatuljice je 2 kruna.

Frah proti znojenju nogu.

Ovaj prah jest izvrstno sredstvo proti znojenju nogu, upija znoj, te na taj način pripreti ranjivost nogu i odmašuje im neugodni miris. Cijena jedne škatuljice K. 1.

CEROT proti kurjim očima.

Ovaj je CEROT svestrano primat kao jedini i sigurni lijek proti kurjim očima. Samo upotrebljavanjem ovog lijeka može se čovjek riješiti za kratko vrijeme ove neugodne bolesti.

Prodaje se komad po 40 filira.
Poštansko naručje odpremaju se odmah.

Gvi spomenuti lijekovi dobivaju se jedino u lijkarni

Majke Božje od pomoći (Alla Madonna dell' aiuto)

ADOLFA SCHINDLERA

Na Rieci, via Mercati, 8 Piazza Urzmay.

NB. Također se u ovoj lijkarni recepti (lječnički prepisi) točno i savjestno priređuju.

Sjećajte se istarske Družbe sv. Cirila i Metoda!

Pijte!

Kapi Spasitelja, koje se mogu shog svoje djelatnosti nazvati čudotvornima, kod svih bolesti želuca, pospećuju probavu, podavaju tek (apetit) za jesti; proti hemoroidima, maturnu, sgaravici, oteku elazene i jetara itd. itd. — a djeluju upravo čudotvorno i kod već zastarjelih bolesti.

Mohi smjelje manjkati u njihovoj kući ove glasovite i čudotvorne kapijice.

i bočica samo 60 fl. (30 novč.) a na svakih šest bočica dobije se jedna badava.

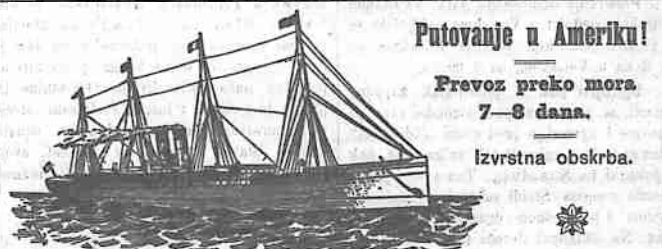
Naputak na uporabu ovih kapijica prilepi svakoj bočici — a naputke i eljenik za sve bolesti, bile kod ljudi ili blaga (za krave, konje, volove, svinje itd.) šaljem na zahtjev franco i badava.

Naručbe odpremaju se i sa poštom (i to najmanje 6 bočica Kapi Spasitelja) a ostale prema želji, te treba jedino naručiti kod vladnika najbolje i najveće lijkarnice, a to je lijkarna „al Redentore“ (K Spasitelju) na Rieci — etoga naručite samo pod ovom adresom:

Hinko Babić,

lijkarna K Spasitelju (al Redentore).

Rijeka, blizu velike crkve.

Putovanje u Ameriku!

Prevoz preko mora
7—8 dana.

Izvrstna obskrba.

L. Mašek i drug-Zagreb

Putovanje u Ameriku III. razred iz Zagreba u New-York
for. 80 sa brzim parobrodima prevoz preko mora 7—8 dana.

Izvrstna obskrba. Odprema putnika iz Zagreba svake subote i ponedjeljka.

L. Mašek i drug
ZAGREB, Preradovićev trg 8.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na žetdnu od svakoga, te plaća od istoga 4¹/₂% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na ulozke plaća posujilnica sama.

Vraća na žetdnu uložene iznose bez odgovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo otkaza u smislu § 8 društvenoga statuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjernice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdane od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića, Dr. I. Pošćića, Dra. A. Stangera i Dra. M. Trinajstića u Voloskom.

Novčani promet u god. 1903 iznosio je K 3777.869-20 — Uloženo je bilo u posujilnici god. 1903 K 862.578-14

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik: Petar Rubinić.

Hotel „Liburnia“

VOLOSKO.

Sastoji od 24 elegantno uredjenih soba sa električnom razsvjetom, kupalištem u kući. Slobodan izgled na more.

Restauracija - kavana

providjena je uvijek svježim jelom i pićem. Toči se originalno pilzenako pivo, domaća, hrvatska, istarska i dalmatinska vina.

— Poslužba bezprikorna —

Cijene vrlo umjerene.

Taskara V. Tomić i dr. — Opatija.

Izvještaj

glavne godišnje skupštine

„Gospodarske Zadruga“ u Kastvu.

Na poziv g. podpredsjednika od 9. marča t. g. br. 33, nvršten u listovima „Naša Sloga“ i „Narodni list“ i posebno otisnut te razaslan svim članovima, obdržavala se je u Kastav-gradu u vrtu „Hrv. Čitaonice“ **dne 24. marča 1904.** redovita glavna skupština ove zadruge, sa sljedećim

Dnevnim redom:

- 1) Pozdrav predsjednika;
- 2) Izvještaj tajnika;
- 3) Izvještaj blagajnika;
- 4) Izvještaj revizionalnog odbora;
- 5) Izbor jednog člana zadrugaškog odbora;
- 6) Izdavanje gospodarskog orudja;
- 7) Razni predlozi.

I. Pozdrav predsjednika.

Podpredsjednik g. Kažimir Jelušić otvara skupštinu u 9 1/2 sati u jutro i pročitao pismo velenč. g. Dra. Laginja, predsjednika ove zadruge, kojim pozdravlja sve prisutne članove i nečlanove, žaleći što ne može osobno doći, jer zapriečen bolešću u obitelji, obećaje ujedno, da će u bolje doba godine sasvati izvanrednu skupštinu zadruge. Predsjedatelj pozdravlja skupštinaru zahvaljujući im što su se u tolikom broju odazvali. Spomenuv preminulog zadrugara i blagajnika Vjekoslava Jelušića, kliknuše zadrugari: slava mu! Veseljem pozdravi na to g. Dra. M. Trinajstića, kao tajnika posestrime zadruge Velečko-Opatijske, koji je i danas pohrio na skupštinu, da obodri zadrugare. Skupština ga pozdravi sa „Živio!“ Spominje, kako je u početku i ova zadruga imala maleni broj članova, dočim danas prednjači svima u Istri, tako da ima više članova, nego desetak talijanskih ujedno. Očiti je to znak, da se gospodari zanimaju za gospodarstvo i zadrugu, pohriiv na današnju skupštinu do 400 članova i više nečlanova.

Poziva za tim zadrugašnog tajnika, da izvjesti o radu zadrugaškog odbora u minuloj godini.

II. Izvještaj tajnika.

Gosp. Niko Žic pročitao sljedeće:

Slavna skupštino!

Dne 1. febrara 1903. obdržavala se je posljednja glavna skupština ove zadruge, koja je izabrala novi zadrugaški odbor, ovaj se je zatim konstituirao izabrav sebi za predsjednika velenč. gosp. Dra. Matka Laginja i podpredsjednika gosp. Kažimira Jelušića. Izbor ovaj bio je priobćen putem c. k. kot. poglavarstva visokom c. k. Namjestništvu, koje je taj izbor odlukom od 24. junija 1903. broj 15381 i potvrdilo.

Konstituirav se novi zadrugaški odbor, započeo je svoj rad, o kojem hoću ovo ovime, da vas u kratko obavjestim.

Već minule godine napomenuo sam vam, da se je zadruga obratila molbom na Vis. Vladu, da bi joj bilo badava podjeljeno 10 hiljada američanskih loza, koje su zaista kasnije i stigle, te bile podijeljene među zadrugare, koji se za loze prijavile.

Posebnom molbom obratilo se je na pokr. gosp. vijeće, da bi pčelarom u području ove zadruge pripomoglo moralno i materijalno t. j. da bi se isto vijeće zauzelo i poslalo u ove strane jednog učitelja pčelarenja, koji bi imao praktično pčelare podučiti, a materijalno time, da bi pojedinom pčelaru podijelilo po koji komad pčelarskih sprava, ili dopunilo ovu zadrugu iznos od kakvih 250 K, da ova namudi potrebite sprave i podijeli ih među pčelare. Odnosno na tu molbu bilo je ovaj zadrugaši na strane pokr. gosp. vijeća obećano, da će joj se po mogućnosti odovoljiti već u god. 1903, ili da će se istu uzeti u obzir u god. 1904. Minule godine nije se primilo ništa, a dali će se tekom ove što god, to je jošte ne poznato.

U savezu sa gornjim izvjestiti mi je, da je pokr. posp. vijeće ipak uvidilo potrebu, da bi pčelare širom Istre valjalo praktično podučiti i potaknuti na racionalno gojenje pčela i osobito kmeta podučiti, kako ima postupati sa primitivnim ulom, a kako sa onim sa po-

kretnim sačem, te je u tu svrhu poslalo praktičnog pčelara Jakova Macillis u područja pojedinih zadruga. Isti bio je u ovih krajevih od 13. do 16. junija 1903. i pohodio sve pčelare, koji mu bijahu namučeni i u koliko mu bijaše moguće. Kroz ta četiri dana bio je u županijah: Jurdani, Puži, Veli. Brgrad, Matulji, Rukavac, Veprinac, Blašići, Zamet, Srdoci, Jurčići te Rubeši i Kastav. Pčelar taj bavi se baš u veliko pčelarenjem te mu je isto glavnim zanimanjem.

Imao sam priliku biti s njime i čuti njegovu puku. o kojoj mogu se povoljno izraziti.

Godine 1902. sagradila je občina Kastav liepo sajmište, za sad jedino za prodaju krmaka prilikom običajnih sajmovi, nu uviđajuć koli občina toli ova zadruga, da je obćinarom potrebno mnogo blaga, poduzele su svaka sa svoje strane shodne korake, da bi se na istom sajmištu obdržavali mjesečni sajmovi.

I naša se je zadruga zato zauzela i posebnom molbom obratila na c. k. kot. poglavarstvo, da bi ti mjesečni sajmovi bili održavani, osvjedočenjem, da bi isti kmetu vrlo koristili. Poznato je, da naš kmet ako želi kupiti ili prodati komad marve, morao ju dosad voditi ili ići tražiti na tuđa sajmišta i to većinom izvan ove pokrajine.

Ustanovljenjem mjesečnih sajmovi neće narod trčati, da ide na tuđa sajmišta, da dangubi i troši, već će svoju marvu moći kod kuće i lakše prodati, zamjeniti ili kupiti. I zaista ova se je želja obćinara i obćinila jer je obćini jurve dozvoljeno da može obdržavati 12 godišnjih sajmovi i to svakog 23. dana u mjesec.

U savezu time pribićiti mi je, da se je ova zadruga pobrinula, da bi joj pokraj. gospodarsko vijeće podijelilo koji par krmaka za razplod, i bila sn joj zaista podijeljena dva para krmaka „Yorkshyre“, od kojih je jedan u nastojanje Sušanj Matu u Brajani 1 par, a drugi Marčelja Antonu-Tomažev u Marčelji.

Krmarstvo jest zaista važna grana gospodarstva u Kastavščini, jer tu skoro neima gospodara, koji nebi kroz godinu ugojio bar jednog ili više krmaka. Ovi pak bivaју svi dovažani iz vana, budući se u obćini nebavi nitko uzgojem mladji. Mnogi će reći što bih ja išao gojiti, kad mogu u svako doba kupiti već odgojenog krmaka. Ali nek' mu sljedeća činjenica služi za poduku.

Od sajma Lucijine, 13./12. 1902. pak do uključivo dana 17./6. 1903. bilo je na obćinsko sajmište u Kastvu dopeljano i razprodano 2576 krmaka, dakle jedva u pol godine. Računajuc srednju cennu pojedinog krmaka na kruna 30— proizlazi, da su kmetovi ovog kraja za nabavu tih krmaka izdali ogromnu svotu od K 77.280, ili oblo računajuc izdade Kastavščina kroz godinu 150.000 kruna. A kamo ide taj ogromni novac? U džepove stranih trgovaca i odgojitelja krmidi. Kad bi se dakle pojedini gospodar kometu je to moguće, svojeki zauzeo oko uzgajanja krmaka, taj bi zaista u toj grani gospodarstva našao svoju liepu korist.

Preporučam stoga svakom valjanom gospodaru, koji imade prostora i može da namakne dovoljno krme nek ne propusti, a da se ne bavi krmarstvom.

I minule godine pri glavnoj skupštini bilo je govora o nabavi umjetnog gnojiva, nu zadrugaški odbor, obzirom na prostranstvo područja ove zadruge, i da nebi zadrugarom bilo od koristi dovažati taj materijal u Kastav a od ovad u pojedine krajeve, zaključio je, da bi pojedini gospodari iz jednog sela ili županije skupno kupili direktno kod Fabrike kemikalija na Rieci odnenu količinu tih gnojiva, jer im je tako mnogo lakši dovoz, što se i unapred preporuča zadrugarom i kmetovima.

U godini 1903. nabavila je zadruga 50 kvintala modre galice (vitriola), koja uz preostatak od 1590 kilograma iz godine 1902. bila vas razprodana među zadrugare u povalnu cennu od 64 helera po kilogr., to jest ispod one cienne što je zadruga koštala. [Za te-

kuću godinu naračila je zadruga 80 kvintala modre galice za svoje članove i to iste vrsti kao i prošlih godina a prodavati će se kilogram po 60 helera.

Glede bikova obratilo se je molbom od 25. marča 1903. na pokraj. gosp. vijeće, da bi joj podijelilo barem dva bika mliečne pasmine, te joj je bilo odgovoreno, da su jednog bika predbilježili, ali samo u slučaju, ako štogod novca preostane od nabave bikova za druge zadruge. Nije se dakle dobilo ništa. Drugom molbom obratilo se je na Visoku Vladu odnosno na c. k. Ministarstvo poljodjelstva, da bi se ovoj zadrugi podijelilo 5 bikova ili dotičnu svotu za nabavu istih, budući opaža se obćenito oskudica bikova u cijeloj Kastavščini, naprama velikom broju krava. Ova je molba bila ustupljena pokrajinskom gospodarskom vijeću, te je isto u sjednici Permanentnog odbora od 17. decembra 1903. odlučilo da se ovoj zadrugi podijeli u god. 1904. dva a po mogućnosti i trećeg bika mliečne pasmine.

Od lovih taksa i globa iz godine 1902. primilo se je kruna 357-09.

Minule godine ustrojila se je u Puli „Gospodarska Sveza“ to jest društvo, koje ima zadatak, da skrbi i savjetuje sva ostala Gospodarska Društva i Zadruga, da im priskrbljuje potrebiti materijal te da jih kontrolira. U svakoj pokrajini imade takvo jedno društvo, dočim je Istra u tom pogledu bila zaostala, pa je ustrojenjem istoga poboljšano djelovanje svih naših Gospod. Društva i Zadruga. Kao članovi „Sveze“ pristupile je su i druge pa i naša zadruga uplativ istoj zadrugašni dio od kruna 100.

Da bi se kmetovi podučili u ciepljenja američanskih loza obratila se je uprava ove zadruge, na Visoko c. k. Namjestništvo, da bi joj podijelilo koju podporu, da mogu mladici iz ovog kraja ići u Krk i tu u vladinom vrtu podučiti se u ciepljenju.

Nu Namjestništvo nije prihvatilo ove molbe, jer da su odnorne podpore opredijeljene jedino za Lošinjski kotar, a da se vinogradar i u ovom kraju uvježba u navrćanju američanske loze, odnelo je isto Namjestništvo amo putujući učitelja poljodjelstva gos. Ivana Sancin, koji je zaista u prostorijah ove Čitaonice dne 12. junija 1903. podučavao nadošle gospodare obćenito u vinogradarstvu i specijalno u navrćanju naše na američansku lozu. Poziva ove zadruge odazvalo se je 30 slušatelja, a želiti bi, da se unapred kod takvih predavanja broj slušatelja poveća.

Kako sam već gore spomenuo u okružju ove zadruge imade premalo bikova.

Pojedinom se gospodaru čini mučno, da sam na svoju ruku odgoji bika.

Zadrugaški odbor, da i tu priteče u pomoć zadrugarom i obćinarom kupio je jednog mladog bičića od Širola Antona-Brnas i predao ga u nastojanje Jugo Ivanu-Hović (K 76). Isto je tako početkom ove godine Zadrugaški odbor zaključio da se kupi jednog bičića od Dukić Antona-Antičin i predao ga u nastojanje Radetić Franu u Trinajstići (K 90). Ali time nije odbor ove Zadruge doskočio silnoj potrebi bikova, već je u sjednici od 21./9. 1903. zaključio, da se nabavi dva ili tri bika, koji bi odmah bili sposobni za uporabu.

I doista mjeseca novembra, u smislu zaključka zadrugaškog odbora, uputio se je g. V. Kinkela u Sežanu i na račun ove zadruge kupio tri bika, sa potroškom od preko 800 kruna, koji bijahu predani u nastojanje Bačić Ivanu-Barunić u Srdoci, Radetić Franu-Pletić u Trinajstići i Poččić Josipu-Cimbčić u Veprinac.

Nabavom ovih bikova zadruga je mnogo koristila gospodarima krava, ali a' druge strane ispraznila je posre svoju kenu.

Za pokriće tih troškova molilo se je pripomoć od pokraj. gosp. vijeća, nu ovo je molba odbilo, jer da zadruga radi na svoju ruku i bez njihovog savjeta. Pitali smo isto vijeće u više navrata nek nam doskoči toj potrebi, nu isto ili škrtari ili za nas ne mari.

Nasuprot gornjem obratila se je uprava ove zadruge a isto za pripomoć glede tog izvanrednog potroška nabave trijuh bikova, na slavno obć. zastupstvo u Kastavu, koje joj je blagolotno podijelilo znatnu podporu od kruna 400. A tako obratilo se je na slavno obć. zastupstvo u Vepincu, ali nema se još rješenja na ovu molbu.

Ovom je prilikom zadružni odbor zaključio, da zadrugari vodeć kravu pod naskok zadržanih bikova, plaćaju samo 1 krunu a nečlanovi po krunu 2.

Time htjelo se je opomenuti gospodare, nek se u ovu zadrugu učlane ne samo radi tog, već i radi drugih razloga, jer je danas socijalno pitanje na dnevnom redu pa nek svaki uznastoji, da se u društvo učlani. Što je pojedinac nemoguće, to je društvu lakše izvesti.

U godini 1903. bilo je kod ove zadruge osigurano 357 komada goveda.

Od svakog se je plaćalo po 1 krunu, te se je dobilo kruna 357, pribrojiv k tomu dospjeli interes od hel. 65. iznaša ukupna osjgurina K 357.65.

Tekom godine poginulo je 9 komada od osiguranih goveda, pa je ukupni iznos na jednake djelove bio podijeljen među nesrećene gospodare sa kruna 39.73 za svakoga, a ti jesu: Bačić Andre, Trinajstići 48, Zavidčić Vjekoslav, Jurčić 65, Mohorić Mate, Hosti 60, Srdoč Ivan, Rubešić 92, Host Anton, Hosti 31, Perman Ivan, Spiničići 15, Sušan Ivan, Sroki 80, Bačić Franjo, Trinajstići 12, Vlah Ivan, Trinajstići 52.

Iza konstituiranja novog zadružnog odbora preuzeo je isti i zadružnu imovinu, te se je pronašlo, da zadruga posjeduje: 3 željezna torkula, 2 drvena torkula, 3 rezalnice, 1 plug, 134 škropilnice, 49 mještica za sumporanje, 1 škare za ciepljenje loza, 1 mastomjer, 1 vaga sa utezi, 1000 brojeva za ždrieblanje sa vredićom i 2 sprave potrebite za rogato blago.

Tekom godine 1903. imao je zadružni odbor sjednicu konstituiranja, sedam odborskih sjednica i jedan dogovor.

Koncem minule godine brojila je zadruga 652 člana, a do sad priraslo je novih osam članova.

U minuloj godini iznosio je društveni prihod kruna 2.184.91
razhod 2.131.72

Proizlazi dakle višak od kruna 53.19

Nu nije se svakoj dužnosti moglo udovoljiti u minuloj godini, već se je to učinilo u tekućoj.

Pri koncu dužnost me veže, ako i žalobno, da vam moram priobćiti da je dne 15. septembra 1903. umro odbornik i blagajnik ove gosp. zadruge blagopok. gosp. Vjek. Jelusić. On je bio od osnutka ove zadruge kao član i blagajnik ista. Slava mu!

Iza njegove smrti bila je pevjerenja i nadalje uprava blagajne njegovom sinu gosp. Rudolfu Jelusiću, koji istu do danas vodi u smislu zaključaka zadružnog odbora u sjednici od 21.9. 1903. a danas je na Vama gospodo, da birate jednog novog odbornika, eventualno zadružnog blagajnika.

Napokon imao bih Vam priobćiti, da u zadružnom vrtu ono od loza, što je zasadjeno, liepo napreduje. Minule jeseni porezalo se je 2700 loza, a u prošlom proljeću završilo se 2900 komada loza, od kojih se ulovilo 1600 komada. Koli loze, toli vabci jesu na prodaju, prve uz jednu krunu po stotini, druge uz tri krunu po stotini.

Od istih prodalo se je već dosad nekoliko, a ostale stoje na razprodaju zadrugarom i obćinarom, te koji želi kupiti nek se prijavi kod nadstojnika zadruž. vrta u selu Široki-Brnasi.

Izcrpiv ovime u kratko rad zadružnog odbora molim, da to Slava skupština izvoli primiti do znanja.

Skupština prima izvještaj tajnika do znanja i kliče mu „Živio“!

III. Izvještaj blagajnika.

Gosp. Rudolf Jelusić, privremeni zadružni blagajnik pročita pojedine stavke obračuna za god. 1903., a iza toga bio je pročitan i predložen proračun za god. 1904 kako slijedi:

Obračun za godinu 1903.

Razbika	Prihod	Svota	
		K	h
I.	Ostatak koncem god. 1902	374	45
II.	Članarina: a) od članova po K 2	1174	—
III.	Darovi	50	—
IV.	Prihodi društvenih poduzeća itd.	—	—
V.	Interesi uložene novca	8	20
VI.	Lozne karte (takse i globe)	357	09
VII.	Od zem. gosp. vieća u Poreču pripomoć za orudje i blago	—	—
VIII.	Razni prihodi	221	17
	Ukupni prihod K	2184	91

Razbika	Razhod	Svota	
		K	h
I.	Pisarnički paušal	180	—
II.	Izložba blaga	—	—
III.	Prinos unapredjenju gospodarstva	118	80
IV.	a) Dobava sjemenja, orudja i blaga	1277	29
	b) nabava američanskih loza	3	35
V.	Novci uzeti na posudu	—	—
VI.	Prinos društenom listu	—	—
VII.	Novac ulozen na kamate	—	—
VIII.	Razni potrošci	552	38
	Ukupni razhod K	2131	72

Pripodobiv prihod od K 2184.91
sa razhom od K 2131.72
proizlazi višak od K 53.19

Nakon pročitanog obračuna razjasnio je i protumačio pojedinu stavku prihoda i razhoda g. predsjedatelj. Tom je prilikom ujedno istaknuo aktivne i pasivne zostatke društvene imovine, te naveo sumaričan broj članova, koji jesu članarina za minulu godinu uplatili i koji do danas nisu. Ovih posljednjih imade 137, pa ih pozivlje, da svatko izvrši svoju dužnost, ako žele da zadruga jošte uspješnije radi.

Proračun za godinu 1904.

Razbika	Razhod	Svota	
		K	h
I.	Uprava:		
	a) pisarnički paušal i nagrada tajn.	100	—
	b) blagajnička nagrada	40	—
	c) za brigu i pohranu zadruž. orudja	30	—
	d) obć. podvornikom za uruč. poziva	30	—
II.	Izložbe	400	—
III.	1. zadružni vrt	500	—
	2. pripomoć za unapredjivanje gospod.	300	—
	a) za pčelarstvo	—	—
	b) upisnina dvojice članova u društvo sv. Jeronima	20	—
	c) predbrojba na gospod. listove	24	40
IV.	Dobava orudja, sjemenja i blaga:		
	a) pripomoć za uzgoj bikova	800	—
	b) za škropilnice	300	—
	c) mještici za sumporanje	150	—
	d) orudje za izždrieblanje na glavnoj skupštini	250	—
V.	Nabava američanskih loza	—	—
VI.	Novac ulozen na interese (2 utemelj. glavnice po K 40)	80	—
VII.	Razni i nepredvidjeni troškovi	216	—
	Ukupno K	3240	40

Razbika	Prihod	Svota	
		K	h
I.	Članarina	1000	—
II.	Darovi	—	—
III.	Prihod društvenih poduzeća	30	—
IV.	Interesi uložene novca	2	40
V.	Prihodi lovnih taksa i globa	300	—
VI.	Prinos zem. kulturnog vieća:		
	a) za škropilnice	300	—
	b) za nabavu bikova	800	—
	c) za pčelarenje	300	—
	d) za zadružni vrt	500	—
VII.	Razni prihodi	8	—
	Ukupno K	3240	40

Gosp. Predsjedatelj pročita

IV. Izvještaj revisionalnog odbora

vrhu pregleda zadružnog računa u godini 1903 kako slijedi:

Pregledano, usporedjeno sa pojedinaim stavkama i namirami, te pronađeno u potpunom redu sa prihodom od 2184 K 91 p. i razhom od 2131 K 72 p., dakle sa viškom 53 K 19 p., slovom pedeset i tri krunu i 19 para.

Kastav, 18. marča 1904.

Pregledači računa:

F. Dukić, v. r., Vinko Blečić, v. r., Ivan Vlah, v. r.

Poziva ina toga skupštinu, da se izjavi, ako imade koji štogod opaziti ili prigovoriti na zadružni obračun i po odboru predloženi proračun za god. 1904. Ne prijaviv se nitko, daje na glasovanje odobrenje obračuna i proračuna.

Prihvaća se jednoglasno.

V. Izbor jednog člana zadružnog odbora.

Kako je već prije spomenuto preminuo je polovicom minulog septembra zadružni odbornik i blagajnik Vjek. Jelusić. Odbor povjerio je za tim privremeno vođenje zadružne blagajne pokojnikovom sinu g. Rudolfu Jelusiću, koji je taj posao obavljao jurve za živa oca. Pri izboru novog odbornika preporuča se, da bi se izabralo osobu, koja bi mogla ujedno preuzeti i zadružnu blagajnu.

Predlaže se, da bude novim odbornikom izabran gosp. Rudolf Jelusić.

Predsjedatelj daje taj predlog na glasovanje, koji je bio jednoglasno i prihvaćen.

VI. Izždrieblanje gospodarskog orudja.

Među domaćim članove društva sv. Jeronima u Zagrebu učlanilo se je „u čreću“ zadrugare: broj 236 Širola Mate-Uljanić, Sroki i 137 Stanić Frane, Kastav. Srećkanjem dobiše po jedan nož zadrugari:

broj

- 125 Nadarbinja Fanella, Kastav
- 23 Spiničić Ljudevit, Spiničići 53
- 347 Francetić Anton, Saršoni 102
- 221 Lačić ud. Marija, Sroki 81
- 325 Mantić Andre, Perenić 66
- 268 Siničić Vjekoslav, Matulju 34
- 92 Srdoč Ivan-Matićev, Rubešić
- 119 Drnjević Mate, Spiničići 6
- 371 Lenac Anton, Hosti 61
- 93 Jardaš Jakov, Brnčići 69
- 24 Lačić Andre, Marčelji 69
- 104 Rubešić Andre, Spiničići 19
- 100 Bačić Ivan, Jurčići 63
- 102 Širola Mate, Sroki 66
- 254 Kinkela Mate, D. Rukavac 38
- 138 Mantić Ivan, Kastav 34
- 72 Rubeša Josip-Osojnak, Kućeli 72
- 318 Jelovica Mate, Brnčići 53
- 239 Grgurina Ivan, G. Rukavac 20
- 176 Drnjević Leonardo, Kastav
- 65 Mavičić Frane, G. Rukavac 13
- 265 Dukić Dionizij, Kastav 98
- 169 Srdoč Ivan, Srdoči 13
- 15 Kundić Mate, Pabri 16
- 293 Turak Ivan-Viskotić, Spiničići
- 312 Dukić Vjekoslav, Kastav 40
- 233 Kačić Josip, Pabri 7
- 398 Tibljaš Mate, Hosti 56
- 85 Mihelić Frane, Kućeli 21
- 237 Puž Ivan, Pabri 36
- 377 Slavčić Ivan, Pabri 52
- 148 Jurdana Andre, Rubešić 56
- 313 Lačić Josip, Sroki 63
- 89 Zamlić Božo, Jurčići 51
- 133 Srdoč Josip-Morić, Jurčići
- 388 Aničić Ivan, Trinajstići 44
- 316 Milić Josip, Sroki 12
- 247 Srdoč Ivan, Srdoči 7
- 153 Dukić Anton, Kastav 103
- 36 Lučić Jakov, Marčelji 73
- 259 Rade Ivan, Perenić 57
- 255 Cetina Ivan, Brnčići 58
- 124 Nadarbinja Drnjević, Kastav.

Po jedne škare:

broj

- 127 Pešićica Anton, Brnasi 10
- 82 Jelusić Franjo, Kastav 35
- 832 Mayar Andre, Rubešić 3
- 22 Vlah Ivan, Trinajstići 54
- 273 Grgurina Ivan, G. Rukavac 14
- 258 Sušan Frane, Zvoneča 16
- 257 Jelovica Andre, Brnčići 26
- 260 Sušan Mate, Jurdani 61
- 362 Turak Ivan, Brnčići 16
- 392 Dukić Anton, Trinajstići 30
- 394 Blečić Vjekoslav, Zameš 69
- 396 Dukić Frane, Kastav 104
- 249 Kinkela Frane, Zvoneča 40
- 37 Francetić Frane, Saršoni 101
- 164 Srok Josip-Perac, Sroki
- 95 Jirinić Ivan, Kastav 59.

VII. Razni predlozi.

Prijaviv se za rieč g. Dr. M. Trinajstić, zahvali se na pordravu podpredsjednika i poručio pozdrav sa strane posestrimne zadruge u Voloskom. Veseli ga veliko zauzimanje članova za ovu zadrugu, jer iz toga vidi, da nisu to samo članovi na papiru, kako se to negdje drži, već se je mogao i osvjedočiti, da ti članovi i vrše svoje dužnosti uplaćujući redovito članarinu i baveć se uspješno gospodarstvom. Opominje članove i u obće kmetove nek uznastoji poboljšati svoje posjede i baviti se racionalnije gospodarstvom, a ne uvijek ostati pri starom držić se zastarijele poslovice: „pleti kotac

ko i otac". Nije to uputno ni koristno, kako se to čini u Kastavčini, da kmet na jednom te istom komadu obradjenog zemljišta hoće da ima svega po malo. Tu mu je naime vinograd, vrt, šitarice, krumpir, repa, kupuz i dr. Valjani gospodar morao bi vidjeti, da to ne ide tako, jer mu jedne rastline uništava plod drugih. Kako će loza valjano uspijevati među šitaricama? Ove naglo potjeraju, a loza ostane zakopana, ugušena bez zraka bez sunca.

Poznato je da loza imađe danomice novih neprijatelja i da imađe oko nje mnogo truda i troška, a vino je u ovim stranama ipak glavni proizvod. Uz vinogradarstvo nužno je, da kmetovi prionu uz živinogojstvo. U Kastavčini imađe doduše veliki broj krava muzara. Pa i paše imađe dovoljno. Bliza i dobra je prodaja mlička na Rijeku, Volosko i Opatiju. Ali žalostno je i štetno, što svaki gospodar šilje sam za sebe svako jutro po jednu žensku sa 6—10 litara mlička, da ga razproda u jednom od navedenih mjesta. Sam jedan čovjek uz malena kola i jedno konjče, mogao bi obavljati taj posao za cijelo jedno selo, za stotinu nosilica mlička. Koliko radnih sila bi se pri tom prištedilo? Kolikom trudu bi se pri tom izbjeglo? Preporuča se s toga najtoplije nek bi se ustrojila jedna, a makar i dvije, tri mličarske zadruge, osvrjedoen, da bi ove uspješno radile obzirom na veliki proizvod mlička u Kastavčini.

Hvale je vrijedno, što je ova zadruga ipak prva u Istri ustrojila osiguranje blaga. Nu to osiguravanje jest primitivno, trebalo bi isto preustrojiti. Crkne li kojem gospodaru govedo, taj mora, ako je isto osigurao čekati predugo na odštetu, a i tada dobije neznatnu svotu. Kad bi mu pako ta osigurana bila odmah izplaćena, vrijedila bi mu za dvostruko. "Tko odmah daje, dvostruko daje". Glede osiguranja blaga pobrinula se je i zadruga u Voloskom, te je ponovno vladi poslala na potvrdu pravila. Kad budu nama ta pravila odobrena, mogla bi i ova zadruga u korist svojih članova ustrojiti redovito društvo za osiguranje blaga. Kako ste čuli podpora nam se ne daje, s toga radimo sami za sebe i uzdajmo se u svoje sile.

Skupština pozdravi govornika sa "Živio".

Pop Niko Butković pozivom na riječi predgovornika, veli, da su ovdje posjedi uzorno obrađivani. Nije moguće imati posebnih kultura, jer je Kastavčina prenapučena a zemljišta obrađenoga ima premalo, sualjedno oskudieva i na plodovih. Obradivanje zemlje jest tegotno, jer neimajuć tegleće marve tu se rigola, kopa i prekapa sve na ruke. Dakako, da treba posjede umno obrađivati i dobro gnojiti, pa kad bi još pojedini gospodar u povećem posjedu sagradio malenu sternu ili zdenac, da bi tu uspješno mogao se baviti uz ostale usjeve i vrtlarstvom, jer se povrće brzo i lahko prodaje na Rijeku i u Opatiju. Preporuča i on, da bi se ustrojila mličarska zadruga, jer bi se time prištedilo radnih sila. Napominje priču o Svatopluku, kako je isti sinove opomenuo, da imaju živiti u slozi, jer kako po-

jedini od njih nije mogao prelomiti, škrčiti onih sedam štapova vezanih u svežanj, tako da neće niti njima moći neprijatelj naškoditi, budu li složni. Slogom dakle napried i u našem gospodarstvu!

Gosp. podpredsjednik odvratu na to, da će zadruga odbor nastojati, da se u području ove zadruge ustroji mličarska zadruga, te da budu shodna poduzeta glede redovitog osiguravanja blaga.

Odbornik gosp. Jurinčić Ivan pritužuje se kako nam crvici na grožđin čine znatnu štetu. Šam da je pokušao kuhati duhan i tom vođom za tim škropiti i namazati trs osobito petljike grozdova. Drži da mu je taj pokus uspio.

Gosp. Dr. M. Trnajić uzvraća mu na to, da nije od potrebe da se duhan kuha, već nek se putem zadruge obrati za nabavu ekstrakta tabaka, uporaba kojeg će imati povoljnijeg uspjeha, a kmet manje brige. Danas se taj ekstrakt na upit može dobavljati u prodavaonicah duhana.

Pop N. Butković opaža, da je u vinogradu pokušao braniti se proti crnom palu, uzvav u tu svrhu na 100 litara vode 30% željeznog vitriola, 25% sumpora i 3% vapna. Ovom da je smjesom trsove namazao, i to prije, nego što počese pupiti.

Gosp. podpredsjednik Kažimir Jelušić, govori podlje o "vinskoj klauzuli", te o šteti, koja se nanaša trgovini domaćeg vina uslied ugovora izmedju Austrije i Italije, glede uvažanja talijanskog vina. Da se nebi taj ugovor obnovio, sva gospodarska društva poduzimlju shodne korake. Primorski trgovački gradovi obilno su opskrbljeni talijanskim vinom, a domaće se zapostavlja, tako da ga naš nevoljni kmet ne može prodati, ako ne uz gubitak. Dosadnja uvozna na talijanska vina bila je preizka, kad bi ista bila i dvostruka jednako bi se ta vina uvažala u našu državu, što bi uvijek bilo na uštrb domaćem prometu. Predlaže s toga, da bi glavna skupština ove zadruge izvolila i zaključiti i prihvatiti: da se na vis. vladu podnese prosvjed, da se ne obnovi ugovor s Italijom uz poznatu štetu po nas klauzulu glede uvoza talij. vina, a u slučaju, da se taj ugovor obnovi, nek se uvozna pristojba na talij. vina poviši na K 40, po svakom hehtoltru.

Skupština uz odobravanje prihvati ovaj predlog jednoglasno.

Kako minule tako i ove godine preporuča zadrugarom i kmetovom, da se predplate na gospodarski list "Pučki Prijatelj", što izlazi u Krku, a stoji na godinu samo K 2.

Predlaže za tim, da bi se obratilo sa strane ove zadruge na vis. vladu i pokr. gospodarsko vieće, da bi se i u ovom kotaru dobilo nekoliko podpora-nagrada za gradnju valjanih štala, kotaca i gnojšta. Čistoća, zdravlje i red, potrebno je koli čovjeku toli živini. Uredimo li stanove ovih, to je i nama korisnije i zdravije. Naši stariji zadovoljavali jesu se i s manjim, ali danas moramo se pokazati napredniji u svemu.

Napomene napokon, da imađe gosp. Fr. Carlsvaria jednog telčića oberintalske pasmine, kojeg trebalo bi u smislu pogodbe pridržati za daljnji razplod. Pita s toga skupštinu da li se hoće tog telčića sa strane zadruge kupiti i predati u nastojanje za daljnu uporabu.

Prihvata se nabavu tog bičica.

Zadrugari iz Blažići, Sroki i Srdoti (Grbeci) mole, da bi im se dalo na uporabu jošte po jednu škropilnicu, budući im nedostaju one što ih već imaju, a da bi svi mogli na vrijeme pošćropiti trje.

Sa strane zadruge uprava obećaje se udovoljiti njihovoj molbi.

Predsjedatelj poziva skupštinare, da li imađe jošte koji štogod predložiti. Neprijaviv se nitko za rieč, zahvaljuje skupštinarom na mnogobrojnom odazivu i diže skupštinu u 12 1/2 sata poslije podne.

Gospodarska Zadruga

Podpredsjednik:
Kažimir Jelušić.

Tajnik:
Niko Žic.

Dodatak.

Račun o modroj galici. Kako je već tajnik u svojem izvještaju spomenuo, preostalo je koncem godine 1902. modre galice 1530 kg., koja se posvema razprodala.

Primitak:

za 1530 kg po 64 pare iznosi K 979'20

Izdatak:

podmirenje duga tvornici u Aussigu . K 157'—
6% kamati od 1. studenoga 1902 do
15. lipnja 1903 " 5'95
Povratak predjuma zadr. blagajni " 266'94
Povratak zajma Lučić Antonu " 400'—
6% kamati od 1. siječnja 1902. do
3. kolovoza 1903 " 13'—
za magazin i razpezanje " 76'50

Ukupno K 919'39

Preostaje viška K 59'81

Primitak:

za 5000 kg. po 64 pare K 3200'—

Izdatak:

ciena modre galice po 62 pare tvor-
nici u Aussigu K 3100'—
Vožnja Jurdani-Kastav " 17'—
za magazin i razpezanje " 250'—

Ukupno K 3367'—

Proizlazi manjak K 167'—

Kako je razvidno iz posljednjeg računa bila je modra galica razprodana članovom izpod ciena, tako da je manjak od 167 K bio pokriven iz sredstava zadruge blagajne.

